

پذیرایی گرم در فصل سرد!

مرضیه سادات عقدایی

کشور ما زمستان‌ها میزبان پرندگان و آبزیان بسیاری است. هر سال با سرد شدن هوا، یافتن غذا و گرم نگه داشتن بدن برای عده‌ای از پرندگان سخت می‌شود و آن‌ها کم‌کم از مناطق شمالی‌تر و سردتر کره‌ی زمین، برای گذراندن زمستان به کشور ما می‌آیند.

حاجی لک‌لک!

لک‌لک را حتماً می‌شناسید. پرنده‌ای سفید رنگ، با پاها و گردنی کشیده. لک‌لک سفید یکی دیگر از مهمان‌های زمستانی ماست. این پرنده هر ساله شش ماه از سال را در مناطق غربی کشور ما می‌گذراند و شش ماه را به مناطق دیگر کوچ می‌کند؛ از آن‌جا که در قدیم کسانی که به سفر حج می‌رفتند، مدتی طولانی (حدود شش ماه) از خانه دور می‌شدند، به این پرنده هم حاجی لک‌لک می‌گفتند و آن‌ها را به مسافران خانه‌ی خدا تشبیه می‌کردند.

دوستی ما و لک‌لک

دوستی ما و لک‌لک‌ها به زمان‌های دور برمی‌گردد، دقیقاً نمی‌دانیم چه زمانی... اما لک‌لک‌ها، معمولاً از نزدیک شدن به مراکز تجمع انسان‌ها ترسی ندارند و به سادگی نزدیک مناطق مسکونی و زمین‌های کشاورزی می‌آیند. در داستان‌ها و افسانه‌های قدیمی آمده است که اگر لک‌لک سفید بر پشت‌بام خانه‌ای آشیانه بسازد، برکت سفره و روزی آن خانواده افزون می‌شود.

آشیانه‌ای بر بام خانه‌ی ما!

لک‌لک، آشیانه‌ی شش ماهه‌اش را کنار رودخانه‌ها، تالاب‌ها و باتلاق‌ها می‌سازد تا در فصل جوجه‌آوری، غذای کافی در دسترس داشته باشد. مثل بسیاری از پرندگان دیگر، آن‌ها هم در آشیانه‌سازی از شاخه‌ها و تکه چوب استفاده می‌کنند. به نظر می‌رسد لک‌لک‌ها، پشت‌بام خانه‌ها، بالای تیرهای برق، بالای درختان و گاهی ساختمان‌های مخروبه را برای لانه‌سازی ترجیح می‌دهند.

جوجه‌آوری

فصل زمستان برای پرندگان مهاجر، فصل جوجه‌آوری هم است. بعد از ساختن لانه، پرنده‌ی ماده در آن ساکن می‌شود و تخم‌گذاری می‌کند. لک‌لک ماده هر سال سه تا پنج تخم می‌گذارد

و به همراه لک‌لک نر حدود سی روز به نوبت روی تخم‌ها می‌خوابند. جوجه لک‌لک‌ها که سر از تخم بیرون بیاورند بسیار ضعیف و گرسنه هستند. والدین سعی می‌کنند غذای آن‌ها را از گوشت ماهی، قورباغه، موش و حتی گاهی از کرم خاکی و حلزون تأمین کنند. لک‌لک‌ها گاهی مجبور می‌شوند برای سیر کردن شکم جوجه‌هایشان، جوجه‌های پرندگان دیگر را هم شکار کنند.

پرواز لک‌لک‌ها

نکته‌ی جالب در مورد ظاهر لک‌لک، منقار قرمز و گردن و پاهای درازش است. شاید بگویید حواصیل و پلیکان هم ظاهری شبیه لک‌لک دارند و حتی تشخیص آن‌ها از هم کمی سخت است. اما پرواز این پرندگان با هم تفاوت‌هایی دارد. پلیکان و حواصیل به هنگام پرواز، گردن خود را به شکل ~ در می‌آورند، اما اگر به لک‌لک در حال پرواز نگاه کنید، می‌بینید که آن‌ها می‌توانند گردن‌شان را کاملاً صاف و افقی نگه دارند. این مسئله به حفظ تعادل آن‌ها کمک می‌کند و به پرواز آن‌ها زیبایی خاصی می‌دهد.

خویشاوندان

از خانواده‌ی لک‌لک‌ها، علاوه بر لک‌لک سفید یا حاجی لک‌لک، فقط یک گونه‌ی دیگر به نام لک‌لک سیاه در ایران زیست می‌کند. لک‌لک سیاه، بال و سر و گردن سیاه دارد و فقط پرهای زیرتنه‌ی آن سفید است.

پرندگان بی‌صدا

لک‌لک‌ها، برخلاف پرندehای دیگر اندام تولید صدا در حنجره ندارند. به همین علت پرندگان بی‌صدا و لال‌اند. اما راه دیگری برای تولید صدا دارند. آن‌ها با به هم‌زدن منقار خود صدای تق‌تقی تولید می‌کنند. این صدا معمولاً برای ابراز شادمانی است؛ مثلاً هنگامی که پرندehی نر و ماده همدیگر را در لانه ملاقات می‌کنند. لک‌لک‌ها گاهی صداهای دیگر شبیه خرخر و هیس هم از خود درمی‌آورند.

